

Abstrakt

Cílem této diplomové práce je přinést pokud možno ucelený přehled různých aspektů týkajících se složité problematiky trestu odnětí svobody na doživotí. Tento trest je v současné podobě českého právního řádu trestem nejpřísnějším a je ukládán pouze za ty nejzávažnější trestné činy. Často se o tomto trestu hovoří jako o plnohodnotné alternativě k trestu smrti, který byl na našem území zrušen již v roce 1990. Jedním z dílčích cílů mé práce je tedy i zjištění, zda tomu tak ve skutečnosti je. Zda je doživotní uvěznění vhodným a postačujícím trestem pro zločince, kteří páchají ty nejhorší druhy trestné činnosti. Samozřejmě by nebylo postačující tuto rozsáhlou problematiku hodnotit pouze z hlediska právního. Právě z tohoto důvodu práce obsahuje i některé související aspekty sociologické, psychologické, morální či ekonomické.

Práce se skládá z dvanácti kapitol, z nichž každá se zaměřuje na jeden z dílčích okruhů problémů či aspektů. Po stručném úvodu následuje kapitola pojednávající o pojmu a účelu trestu jako takového.

Třetí kapitola se věnuje výše zmíněnému problému srovnávání doživotního trestu se zrušeným trestem smrti. Poté následuje nezbytný historický exkurz, zaměřený zejména na období po vzniku Československé republiky v roce 1918. Pátá kapitola se poté věnuje zařazení trestu odnětí svobody na doživotí do současného systému trestů České republiky.

Těžištěm této práce je samozřejmě právní analýza dané problematiky. Této oblasti se věnuji zejména v kapitolách šest až osm, kde popisuji materiální i procesní podmínky, za nichž je možné trest odnětí svobody na doživotí uložit. Jedna z těchto kapitol se pak samostatně věnuje problematice podmíněného propuštění, jelikož právě tento institut zapříčiňuje, že doživotní trest není v pojetí českého práva trestem, který musí nezbytně trvat až do konce života odsouzeného.

Devátá kapitola se věnuje problematice výkonu doživotního trestu. V první části jsou popsány nezbytné základy právní úpravy, která se k výkonu tohoto trestu vztahuje. Druhá část kapitoly se pak pokouší nastínit skutečný reálný život, který za mřížemi čeká člověka odsouzeného k tomuto nejpřísnějšímu trestu. S dlouhodobým pobytem ve vězení je samozřejmě spojena řada psychologických i sociologických důsledků. Právě těmto důsledkům se věnuji v kapitole desáté.

Předposlední kapitolu jsem věnovala zahraničnímu srovnání. Předkládám zde nástin základní právní úpravy doživotního trestu v některých vybraných zemích (konkrétně pak jde o

Slovensko, Německo, Velkou Británií, Nizozemí a Francií). Toto srovnání je potencionálně využitelné pro diskuse ohledně možných budoucích úprav českého pojetí doživotního trestu.

Závěry de lege lata a náměty de lege ferenda jsou pak obsaženy v poslední, dvanácté kapitole této práce. Mou snahou bylo předložení dostatečného množství informací, které by každému umožnilo vytvořit si vlastní ucelenou představu o této komplikované a široké problematice.